

Dyrkning af lupin og hestebønne til økologiske malkekøer

På grovfoderekskursionen 2012 den 14. juni er der fokus på hele processen fra dyrkning til fodring med hjemmeavlet protein.

I marken kan du se forskellige sorter af smalbladet lupin og hestebønne, og der demonstreres et gårdanlæg, der kan varmebehandle lupiner og hestebønner. Hør hvordan den amerikanske toaster virker, om investeringen og processen, og om hjemmedyrket protein og varmebehandling kan reducere omkostningerne til foderindkøb i økologiske og konventionelle malkekvægstalde.

Interesse for proteinafgrøder

Hos økologiske landmænd er der interesse for at dyrke og fodre med dansk dyrket protein, derfor er der fokus på smalbladet lupin og hestebønne. Hvor god økonomien er i at dyrke og anvende disse afgrøder, afhænger af prisen på importeret økologisk protein, men i lige så høj grad kvaliteten af de afgrøder landmanden selv kan dyrke og udbyttet i marken.

Hos højtstående malkekøer kan en del af det traditionelle proteintilskud fra soja og raps erstattes af hestebønner og lupiner uden problemer. Typisk vil der kunne indgå 2,5–3 kg i rationen. Dog skal man være opmærksom på, at kærnerne stadig får nok AAT og fedt, så i visse tilfælde og ved høj ydelse kan soja og raps ikke undværes 100% i rationen. Ved at varmebehandle lupiner og hestebønner kan AAT-værdien forbedres med 20–40% og dermed erstatte en større mængde soja eller raps, end når det er ubehandlet.

Lupin

I marken er udfordringen, at dyrkningssikkerheden i lupin og hestebønne ikke er tilstrækkelig høj. Specielt lupin har en tendens til at skuffe udbyttmæssigt. Der er stor forskel på sorterne af smalbladet lupin. De uforgrenede lupiner sætter ikke sideskud og modner derfor i august måned. Men til gengæld har de en meget dårlig ukrudtskonkurrence. De forgrenede lupiner har en bedre ukrudtskonkurrence, men de har en tendens til at blive ved med at sætte nye skud i eftersommeren, så de modner uensartet og sent. I praksis vælger de fleste økologiske landmænd, at dyrke lupin i blanding med korn for at få en lidt bedre ukrudtskonkurrence og et mere stabilt udbytte. Men kan man få lupin til at lykkes i renbestand giver det et højere proteinudbytte pr. ha. Der laves derfor forsøg med dyrkning af forskellige lupinsorter for at se om tidligere såning kan få de forgrenede lupiner til at modne tidligere og mere ensartet.

Bælge på uforgrenet smalbladet lupin.

Foto: Inger bertelsen, Videncentret for landbrug

Hestebønne

For hestebønners vedkommende er der bedre erfaringer. Her kan der høstes et fornuftigt udbytte i langt de fleste år. Det vigtigste er her, at hestebønnerne ikke mangler vand. Det sikres enten ved dyrkning på lerjord eller vandet sandjord. Dyrkningsusikkerheden i hestebønner hænger meget sammen med angreb af bladlus og svampesygdomme. I praksis dyrkes hestebønner for det meste i renbestand, og flere økologiske landmænd har rigtigt gode erfaringer med at dyrke hestebønner, men de ved også at der findes år, hvor udbyttet bliver lavt pga. af bladlusangreb. Der findes forskelle i, hvor kraftigt sorterne angribes af bladlus, så der demonstreres sorter af hestebønne, der bl.a. har forskelligt indhold af tannin. Tanninindholdet skal være lavt til svin og fjerkræ, men er ikke et problem for kærnerne med det indhold, der er i de moderne sorter, dog skal man passe på med de mindste kalve.

Proteinafgrøder i sædskiftet

Afgrøder som lupin og hestebønne kan være svære at passe ind i sædskiftet på en malkekvægsjendom, hvor der er meget kløvergræs. Har man så meget jord, at der er plads til salgsafgrøder kan en del af arealet anvendes til lupin og hestebønne. Men ellers er det oplagt at tænke en økologisk planteavl ind i forhold til proteinforsyningen på bedriften. På planteavlsbedriften er der en større fordel ved at have bælgeplanter med i sædskiftet.

[Program og tilmelding til grovfoderekskursionen](#)

Forsøgene i marken er en del af projektet ØkoProtein, som har fået tilskud fra "Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram, (GUDP) under Fødevareministeriet", Promilleafgiftsfonden og Fonden for økologisk landbrug.

Forsøg med varmebehandling er finansieret af Fonden for økologisk landbrug og landdistriktsmidler.

Fonden for Økologisk Landbrug

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Dette projekt medfinansieres af "Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram, (GUDP) under Fødevareministeriet.